

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XII. Abbates, etiam exempti, ordinabantur à suis Episcopis. Probatus ex privilegio quod monasterio Corbeiensi concessit Episcopus Ambianensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

fieri consuevisse auctoritate Metropolitanorum : qui ob eandem rationem admittere etiam poterant renuntiationes, donec novo jure eas Innocentius III. apostolica sedi reservavit. Sanè apud Ivonem Carnotensem in epist. LXXXVIII. legimus Hilgodum Sueffionensem Episcopum renuntiasse suo episcopatu, & in monasterium secessisse, infcio prorsus Summo Pontifice. Quippe Paschali II. ignotas fuisse causas hujus renuntiationis, tametsi diù antè peracta fuisset, probatur ex hac epistola : in qua Ivo (ob aliam tamen causam, neque enim de hoc agebatur) causas hujus renuntiationis & secessionis ab Hilgodo factæ aperit eidem Paschali.

Secessit Hilgodum apud Majus monasterium Turonense, abdicato episcopatu, illicque monachum fuisse quum Synodus Claromontana celebrata est ab Urbano I. I. scribitur in veteri codice MS. Bibliothecæ Seguerianæ.

Theodor. lib. 5. c. 23.

August. epist. 34.

Idem ep. 110.

VIII. Ceterum resignationes puræ esse debebant, non autem in favorem alicujus certæ personæ; quòd secundum Canones vetitum esset ne Episcopi sibi deligerent successores, ut patet ex canone XXI. Concilij Antiocheni: *Episcopo non licere pro se alterum successorem sibi constituere, licet ad exitum vita perveniat. Quòd si tale aliquid factum fuerit, irritum esse hujusmodi est constitutum.* Ad hunc canonem alludit Theodoretus, dum invehitur in Paulinum Episcopum Antiochenum, qui successorem sibi constituerat Evagrium. Extant tamen exempla in contrarium. Nam Valerius Hipponensis Episcopus Augustinum in Ecclesia sua ordinari Episcopum fecit, ut Coadjutor & Coepiscopus esset; *ita ut novo more*, inquit Paulinus, *non tam succederet quam accederet.* Ceterum ordinationem illam probavit cleri & populi consensus & Episcoporum provincialium. Canones nihilominus Nicænos in ea violatos esse fatetur Augustinus; non quia ipse successor Valerio destinatus esset, sed quia Episcopus unà cum illo fuit. Quippe Concilium illud veterat ne duo Episcopi essent in una Ecclesia. Nam quod spectat ad electionem successoris, nihil in ea reprehendebat, modò fieret cum consensu cleri & plebis, id est, eorum ad quos jus eligendi pertinebat. Certè ipsemet Augustinus successorem sibi constituit Eradium in plenario Ecclesiæ suæ cœtu: cui electioni ut accederet cleri & populi Hipponensis consensus effecit, & Acta consensus eorum per Notarios excipi jussit. Sed extant præterea quamplurima exempla hujus praxis.

IX. Fatendum tamen est plenam periculi fuisse hanc consuetudinem, viamque aperuisse ad successiones hereditarias in Ecclesiis, exclusa prorsus contemplatione virtutum ac meritorum, quo nihil politiæ ecclesiasticæ perniciosius contingere poterat. Sapienter itaque Hilarus Papa, qui hæc

deinceps in Ecclesiis Hispaniarum fieri prohibuit, his verbis: *Episcopatum, qui non nisi meritis precedentibus datur, non divinum munus, sed hereditarium putant esse compendium; & credunt sicut res caducas atque mortales, ita sacerdotium velut legatario aut testamentario jure posse dimitti.*

X. Substitutiones illæ cum futura successione possunt tolerari si consensus accedat superioris & eorum quibus jus eligendi competit. Sed prorsus legitima sunt si tanta fuerit Episcopi ægritudo ut functiones suas exercere non possit, ita ut Coadjutore indigeat. Huic enim Coadjutori concedi posse futuram secessionem, ut hoc stimulo excitetur ad exequenda Coadjutoris munia, decrevit Gregorius I. ad Reginam Brunichildem scribens: *Si verò nullo tempore ad mentis sanæ redit officium, quarum persona debet vita & moribus decorata, que & animarum curam gerere & ejusdem Ecclesiæ causas utilitatibusque salubri valeat ordinatione disponere; talisque, si superstes fuerit, ejus possit loco succedere.*

XI. Quòd si quis objiciat nemini licere Coadjutores dare cum futura successione præterquam Summo Pontifici, opponi poterit exemplum Augustini; ex quo trahi potest argumentum jus illud Episcopis quoque comprovincialibus competere, si quis Episcopus Coadjutorem postulet, & eorum consensus accedat ad quos electio pertinet. Verum ne negotium illud ab ea antiquitate repetamus, canones quoque Gallicani probant usum illum esse legitimum, & synodum provinciam posse decernere hoc jus futuræ successione in gratiam eximij cujusdam viri, sive de episcopatu agatur, sive de archiepiscopatu. Legatur canon XLVII. Meldensis Concilij, quod anno DCCCXLV. convenit. *Sed si Episcopus ministerium ecclesiasticum propter infirmitatem corpoream exhibere non potuerit, in Archiepiscopi hoc, cum voluntate Episcopi ejusdem Ecclesiæ, maneat ordinatione qualiter debitum officium non remaneat. Obsequium verò ad Remp. pertinens qualiter exequatur per tales ex subditis & ecclesiasticis ministris, cum consensu Archiepiscopi, propter pacis caritatisque custodiam, Episcopus ordinet ac disponat, quos succedendi in episcopatu appetitus indebitus non elevet neque vexet; nisi ita moratus extiterit, ut secundum instituta beati Gregorij in libro epistolarum & humiliter in subditiōne præsit, & post viriliter conveniens sanctis regulis præsit: quia ob hoc in multis Ecclesiis scandalum magnum conspeximus. Sin autem in Archiepiscopo talis necessitas acciderit, similiter ipse consilio coepiscoporum suorum hujusmodi ordinationem exhibeat.*

XII. Abbates autem, cum antiquitas

in Episcoporum potestate consistere, ab iis quoque ordinabantur post electionem à monachis celebratam. Quod locum habebat etiam quoad monasteria exempta; ut patet ex privilegio immunitatis & libertatis quod Episcopus Ambianensis cum consilio suorum collegarum concessit monasterio Corbeienfi anno D C X L I V in gratiam Regis Chlotarij fundatoris ejusdem monasterij. Quippe univèrsa monasterij bona eximens ab Episcoporum potestate, monachorumque correctionem Abbati permittens, sibi tamen ac successoribus suis reservat ordinationem Abbatis: Cùm Abbas fuerit de seculo isto evocatus, quem unanimiter congregatio ipsius monasterij ex semetipsis bonum & dignum elegerint, data auctoritate à prefato Principe vel ejus successoribus, à nobis vel successoribus nostris absque ullo commodo secundum sanctos canones ordinetur.

XIII. Etate Ivonis Carnotensis; Abbates Gallicani confirmabantur & benedicebantur à suis Episcopis, quibus omnem subjectionem & obedientiam promittebant. At si Abbates forent exempti, & sedi apostolicæ immediatè subjecti, benedictionem quidem ab Episcopo suo recipere debebant, non tamen ei professionem obedientiæ facere. Nam professio quam idem Ivo exegerat à Goffrido Abbate Vindocinensi inter ordinationis ejus solennia, cassata est ab Urbano secundo, ut scribit ipse Goffridus lib. I I. epist. x x v i r. Ius autem istud prorsus immutatum est quoad exemptos, qui, ut jure novo præscribitur, à Summo Pontifice confirmari debent.

lentur Reservationes & Gratias expectativæ; jûsque commune revocatur.

VII. Idipsum statuit Carolus VII. Et Concilium Basileense. Appellationes tamen reservantur sedis apostolicæ.

VIII. Ecclesia Gallicana amplexa est decreta Concilij Basileensis. Pragmatica Sanctio ob id edita Avarici Biturigum an. 1438.

IX. Quid in Decretis Basileensibus immutatum ab Ecclesia Gallicana, qua existimavit licere Principibus preces adhibere in electionibus Episcoporum.

X. Pragmatica Sanctio abolita diplomate Ludovici XI. Sed revocata, ob intercessionem Parliamenti Parisiensis. Abolita rursus auctoritate Concordatorum. Discrimen inter Pragmaticam & Concordatam. Eorum publicationi intercedunt Clerus & Parliamentum.

XI. Major regno utilitas emergit ex Concordatis quam ex Pragmatica Sanctione.

XII. Jus commune antiquum in edicto Caroli VI. intelligendum de jure Decreti & Decretalium. Idem dicendum de Pragmatica Sanctione B. Ludovici.

XIII. Rursus de discrimine quod intercedit inter Pragmaticam & Concordatam.

I. EX iis quæ suprâ dicta sunt colligere quivis potest synodos provinciarum, quæ propter ordinationes Episcoporum conveniebant, auctoritate Metropolitanorum fuisse congregatas, tum eis competitivè se examen decreti electionis factæ ab electoribus, sive à clero & populo facta fuerat secundum canonicas sanctiones, sive à Rege, sive tandem à solis Capitulis, confirmationem præterea Episcoporum pertinuisse ad Metropolitanum, Metropolitanum verò ad Episcopos comprovinciales. Sed & illud adnotatum est, contradictiones quæ oriuntur in electionibus, judicari solitas suprema Metropolitanum cum suis coepiscopis auctoritate, & synodos consuevisse admittere resignationes, translationes, & coadjutorias cum futura successione.

II. Libri Decretalium jus novum nobis invexere. Primum enim electiones ad triturræ forensis leges revocatae sunt. Nam cùm adversus veterem disciplinam decretum fuisset electionem jus quoddam acquirere electo, quod jus ad rem vocari invaluit, hinc factum ut quoties vota eligentium in duas partes se dividerant, aut varietas opinionum sive nullitas quæpiam incidisset, litis istius judicium ad Metropolitanum pertineret, qui tamen eam definire non posset nisi post contestationem; tum appellationes ad sedem apostolicam introductæ sunt, ingentium sumptuum & incredibilium morarum materia. Secundò, si electores essent negligentes, aut si scienter aliquam personam incapacem elegerant, vel aliquid eorum omisissent quæ necessaria sunt ad hoc ut

Vide lib. 3. c. 5. §. 4.

C. Quæpiam. de elect. in vi. de cap. Quia propter. cod. ut.

Cc ij

C A P V T IX.

Synopsis.

I. Proponitur synopsis eorum quæ superioribus capitulis explicata sunt.

II. Libri Decretalium invexere jus novum. Recensentur varia innovationum capita.

III. Iura sedis apostolicæ, quoad hac, immensum aucta sunt ope Reservationum.

IV. Ecclesia Gallicana invehitur in Reservationes & Gratias expectativas. Ac remedium adhibet.

V. Joannes XXIII. ea de causa misit in Gallias Cardinalem Pisanum, qui omnia turbavit. Hinc factum ut renovata sint decreta Ecclesie Gallicane. Quæ Legatos misit ad Concilium Constantiense; quibus mandatum est ut ab eo peterent confirmationem deliberationum Ecclesie Gallicane. Sed eorum petitionem eludere Concilium & Martinus quintus.

VI. Edictum anni 1418. est magni momenti. Quippe latum post electionem Martini V. Eo abo-

Tom. II.

Idem est to. I. Concil. Gallie.

In ep. 71. & 88.

V. Gloss. Pragmatica Sanct. Tit. De Elect. verbo Primus.